VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 9 SEPTEMBER 2021

Onderwerp: Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028

Voorzitter: dhr. M. Achterbergh-Copier

De leden: mw. H.J. van den Berg, dhr. P.J. Boerman, dhr. M.W. van Dijk, mw. N.M. Elfers, mw. J.B. Kamsteeg, dhr. R. Kenselaar, mw. A.P. Maat, mw. C.F.M. van der Meij, dhr. J.P.H. de Vries

Griffier: dhr. M. Bouw

Portefeuillehouders: dhr. F. Sidali

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: We gaan het hebben over de Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028. In de eerste termijn zijn er spreektijden. Het verzoek is echt om zich aan de spreektijden te houden, want we kwamen net ook weer net eventjes een stukje te kort in het tweede debat en dat is zo zonde. Dat is namelijk het leukste deel. Dus ik ga streng zijn met de tijden. Dan weet u dat vast. De tweede termijn is vrij debat. En ik heb links van mij al een signaal gekregen van iemand die heel graag wil beginnen. Dat is mijnheer Van Dijk. U heeft het woord.

De heer VAN DIJK: Voorzitter, dank u wel. Met de voorliggende regionale nota Gezondheidsbeleid hebben we aan de verplichting gedaan vanuit de Wet publieke gezondheid. We worden samen met het preventieakkoord verwend met maar liefst 74 pagina's vol met ambities, semi-analyses, vergezichten, meningen, holle frases en heel veel bobotaal. Dat had best wat compacter en een onsje minder gekund voorzitter. Beleidsobesitas in optima forma.
Onze fractie ziet uit naar het uitvoeringsprogramma. Het lijkt me een enorme opgave om alles wat beloofd en geambieerd wordt om te zetten in een compact en haalbaar uitvoeringsprogramma. Onze fractie is van mening dat de overheid in ieder geval terughoudend moet zijn met haar bemoeienis met het leven van mensen. Het geven van voorlichting over gezondheid en voeding kan in de meeste gevallen volstaan naast het bieden van faciliteiten. Veel gemeenten met een links bestuur willen de komst van cafetaria's gaan verbieden en in Utrecht moet zelfs een poffertjeskraam, die er al jaren staat, verdwijnen omdat er in die wijk te veel dikke kinderen zijn. Dit gaat wat Forza! betreft veel te ver.
Voorzitter, uit de analyses in de voorliggende nota lezen we regelmatig dat er met betrekking tot gezondheid de migranten als groep wordt genoemd waar zorgen over zijn. We vinden dat nogal stigmatiserend omdat wij ook veel migranten kennen die juist heel gezond leven. Maar goed, juist die groepen mensen die de lokale overheid wil bereiken, zijn ook de groepen die vanuit hun cultuur en land van herkomst de overheid van nature wantrouwen. We zien dat onder groepen migranten bijvoorbeeld de vaccinatiegraad juist daarom erg laag is. Hoe denkt de wethouder deze groepen nu wel te kunnen bereiken?
Onze fractie wil dat onze inwoners vitaal ouder worden, jongeren gezond gaan eten, mensen minder eenzaamheid ervaren en dat iedereen gelijke kansen heeft op gezondheidszorg. Wij geloven echter niet in een maakbare samenleving. Als er geen intrinsieke motivatie is bij mensen om gezonder te leven, dan gaat de gemeente dit ook niet lukken. Mensen moeten hun eigen keuzes kunnen maken. Onze fractie kan zich goed vinden in de gekozen thema's op het gebied van gezondheid en ook om de gevolgen van Long COVID voor onze inwoners als thema in te brengen.
We vinden de gehele nota wel doorgeschoten met wellicht goedbedoelde analyses, aannames en

vooral veel ambtenarentaal. Want wat doet bijvoorbeeld iemand die domeinoverstijgend werkt met een adaptieve aanpak? Nou, legt u het maar uit. We hopen op een pragmatisch uitvoeringsprogramma van een paar A4'tjes waarbij de overheid zich vooral beperkt tot het geven van voorlichting en het bieden van faciliteiten. Verder is Forza! van mening dat het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten uit de veiligheidsregio zeker voordelen heeft en de slagkracht vergroot en de kosten vermindert. Dank u wel.

De VOORZITTER: Nou dat is hartstikke mooi binnen de tijd, meneer Van Dijk. Mevrouw Kamsteeg, PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, dank u wel, voorzitter. Vanavond bespreken we de nota Gezondheidsbeleid 2021-2028. Hoewel deze nota iedere vier jaar vastgesteld moet worden, kiest het college voor een periode van acht jaar. Gezien de inzet van deze nota op gedragsverandering kan de PvdA zich hierin vinden. De uitgebreide en domeinoverstijgende benadering waarbij vele partners betrokken zijn, vindt de PvdA zeer positief.
De PvdA heeft ook een aantal aandachtspunten die zij mist of meer uitgewerkt zou willen zien met betrekking tot deze gezondheidsnota en wel de volgende. Zoals in de nota naar voren komt, hebben mensen met een lagere sociaaleconomische status of mensen met schulden duidelijk meer gezondheidsproblemen en een lagere levensverwachting dan mensen met een hogere sociaaleconomische status of mensen zonder schulden. Op dit gebied mist de PvdA de domeinoverstijgende aanpak om ervoor te zorgen dat het ontstaan van schulden wordt voorkomen en preventief te werk te gaan. Vroeg starten met educatie op financieel gebied op de basisschool, maar ook terugkerend op het voortgezet onderwijs waar weer nieuwe verleidingen en uitdagingen zich voordoen, is wat de PvdA betreft hiervoor een must.
De aandachtsgebieden richten zich erg op het tegengaan van overgewicht. Hoewel dit de oorzaak is van veel gezondheidsproblemen blijkt uit landelijk onderzoek dat het merendeel van de inwoners met overgewicht tevreden is met zijn of haar gewicht. Willen wij deze inwoners toch bereiken dan is de focus leggen op andere voordelen van het verminderen van overgewicht een betere optie. Zoals bijvoorbeeld weer lekker kunnen voetballen, meer energie hebben of weer in alle winkels kleding kunnen kopen zodat ze getriggerd worden om in actie te komen.
In de nota wordt alleen op het gebied van terugdringen van alcoholgebruik een percentage genoemd wat er met dit beleid bereikt moet worden. Ook op de andere items zou de PvdA graag een percentage genoemd willen zien, zodat er getoetst kan worden of dit beleid en de partners die dit beleid uitvoeren het gewenste resultaat opleveren. Wij zien dit graag terug in het uitvoeringsplan waar nu aan gewerkt wordt.
Tot slot: in de nota is te lezen dat er met veel partners samengewerkt wordt die allen het lokaal preventieakkoord Gezond en Meer hebben ondertekend. Dit is natuurlijk mooi, maar de PvdA vraagt zich wel af hoe dit zich verhoudt tot de aangekondigde bezuinigingen. We horen het graag van de portefeuillehouder.

De VOORZITTER: Dank u mevrouw Kamsteeg. Dan gaan we naar de heer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vanavond bespreken we hoe we onze inwoners van jong tot oud kunnen helpen gezond te blijven en gezonder te leven. Daarbij komen andere thema's langs als overgewicht, eenzaamheid, stress, roken, alcohol. Het belang van een gezonde leefomgeving wordt op pagina 10 van de regionale nota benadrukt, waarbij ons onder andere opvalt dat een dergelijke omgeving, ik citeer: "een goede milieukwaliteit heeft". Dat zal een fikse opgave zijn in onze gemeente en ook in andere trouwens. In het regionale rapport wordt met name Tata Steel genoemd naast Schiphol en de vele evenementen die hinder en gehoorschade kunnen veroorzaken.

Een aantal constateringen is best schokkend te noemen, zoals die over eenzaamheid, stress onder jongeren en overgewicht. Ook vandaag meldde de GGD in het Haarlems Dagblad overgewicht als heel groot probleem. We zijn als ChristenUnie-SGP blij dat de IJslandse aanpak ter sprake wordt gebracht om jongeren anders te laten kijken naar roken, alcohol, drugs, beweging en vrijetijdsbesteding. In IJsland heeft het wonderbaarlijk grote resultaten opgeleverd. Dronkenschap onder jongeren, bijvoorbeeld, ging met een factor 8 omlaag. En dergelijke dalingen golden ook voor roken en drugsgebruik. Kortom: de kracht zit hem in preventie, zoals ook in het lokale preventieakkoord is verwoord. En het lijkt erop dat juist dat onder druk komt te staan doordat in de breedtesport en het welzijnswerk fors wordt bezuinigd de komende jaren. Althans: als het aan dit college ligt. Ik hoorde het mevrouw Birgitta Kamsteeg ook vertellen.
Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan. Ook dat kwam langs. De vraag is: Gaat het college hier naar aanleiding van de oproep van de Duisenbergwerkgroep concrete indicatoren verwerken? Ook dat heeft mevrouw Kamsteeg vermeld.
Tot slot. Misschien heb ik er overheen gelezen, maar als je voor acht jaar ambities verwoord en plannen aankondigt, is het onontbeerlijk om regelmatig te kijken wat er wel en wat er niet gelukt is. Met andere woorden: Wanneer en hoe vaak evalueren we, zodat we eventueel ook kunnen bijsturen? Tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Vries. Dan gaan we naar mevrouw Maat van het CDA.

Mevrouw MAAT: Ja, dank u wel, voorzitter. Een gezondheidsbeleid: een knap staaltje werk om zo een breed begrip onder te brengen in een nota. Het is uitgebreid. De gezondheidsvraagstukken zijn goed omschreven. En er zijn ook thema's waar wij ons als CDA natuurlijk heel goed in kunnen vinden. Dit beleid is natuurlijk een facetbeleid en de bekostiging valt dan ook grotendeels binnen andere beleidskaders, zoals Sport en Bewegen, Jeugd en Welzijn en een stevige sociale basis. En dat brengt ons ook meteen in gedachten terug bij de ombuigingen. Gaan deze ombuigingen niet van invloed zijn op een gezondheidsakkoord? Sportservice Haarlemmermeer, MeerWaarde: deze organisaties zijn toen allemaal de revue gepasseerd tijdens dat debat. Dus we horen graag van de wethouder hoe daar op dit moment mee wordt omgegaan.
Dan ga ik het ook even hebben over corona, want corona heeft natuurlijk een hele grote impact op onze gezondheid de afgelopen anderhalf jaar, zowel voor onze bewoners die ziek zijn geworden, maar ook de psychische gevolgen van de lockdown. Ik lees mooie aanbevelingen, maar concreet geformuleerd zijn ze niet. Hoe staat het er nu mee in onze gemeente met de inhaalslag van de op lange baan gezette operaties? Hoe lang zijn de wachttijden voor een psycholoog? Waar moeten wij als gemeente extra op inzetten? Wij horen het graag.
Ook lachgas, een veelgebruikte drug en een thema waar het CDA twee jaar geleden nog een motie over indiende, zie ik nergens voorbijkomen. Is dit niet een onderwerp waar we aandacht aan willen geven onder de thema's gezonde leefomgeving en gezonde gewoontes? Alcohol staat daar namelijk wel tussen, terwijl drugs ook een grote impact heeft op de kwaliteit van leven en het gedrag en welzijn van jongeren.
Voor deze uitvoering van het lokaal preventieakkoord is door het rijk € 80.000,00 beschikbaar gesteld. Dat is niet zo veel. En ook al halen we natuurlijk geld bij andere beleidskaders vandaan – waar ook op bezuinigd gaat worden vanwege de ombuigingen – rijst bij ons de vraag: krijgen wij op dit moment dan wel de begroting zo rond? Of moet er achteraf dan geld worden bij gevraagd? Ook horen we graag of de wethouder dit in zijn achterhoofd meeneemt om hierop te kunnen anticiperen in de toekomst.
Nou: al met al zijn wij tevreden met dit regionale plan. Omdat veel instellingen ook regionaal werken is het makkelijk om zo afspraken te maken en dat juichen wij natuurlijk van harte toe. Dus wat ons rest zijn de antwoorden van de wethouder die onze laatste zorgen kunnen wegnemen. Tot zover.

De VOORZITTER: We wachten in spanning af. Dan gaan we naar mevrouw Van den Berg, VVD.

Mevrouw VAN DEN BERG: Dank u, voorzitter. Niemand kan het oneens zijn met de verbetering van gezondheid. Dit regionale beleid is een adequate vertaling van de landelijke nota Gezondheid die inzet op een heel brede agenda. Het voorstel van het college is om dit regionale beleid als lokaal beleid vast te stellen. Hier loopt de VVD toch wel tegen een systeemprobleem aan, want deze nota sluit uiteraard niet een-op-een aan op onze programmabegrotingsbeleidsdoel, namelijk dat inwoners zo min mogelijk sociale en gezondheidsproblemen ervaren en een verantwoorde leefstijl ontwikkelen. Dat betekent dat het voor ons als raad ingewikkeld is om straks na te gaan of het geld dat in die programmabegroting staat, ook op een effectieve manier is besteed. Veel moeilijke woorden in één zin. Iets wat juist op dit onderwerp zo jammer is, omdat we graag willen aantonen dat geld investeren in gezondheid, juist ook preventief, zo veel winst oplevert voor de samenleving. We gaan ervan uit dat het college in de uitvoeringsagenda duidelijk maakt hoe dit gezondheidsbeleid invulling gaat geven aan onze bestaande programmabegroting. Een belangrijk punt voor de VVD is wel dat we niet vergeten de eigen verantwoordelijkheid te blijven benadrukken. Tenslotte heeft ieder individu zelf de meeste invloed op zijn of haar gezondheid.
In het regionale beleid zit nog wel veel ruimte voor lokale invulling en zo veel dat het woord uitvoeringsagenda misschien geen recht doet aan de inhoud van het stuk dat geschreven gaat worden. Er zitten namelijk hele fundamentele keuzes in waarvan ik een voorbeeld wil geven. En dat is namelijk ambitie 2 bij gelijke kansen. Daar staat dat we vanaf 2021 in Kennemerland gezondheidsbevordering toepassen via de leefomgeving met voorrang in wijken en buurten met gezondheidsachterstanden. Op termijn ontwikkelen we in alle buurten en wijken een leefomgeving die een gezonde levensstijl mogelijk en gemakkelijk maakt. De VVD is er natuurlijk voorstander van om de verbetering van de leefomgeving mee te nemen in het maken van werk met werk. Maar het kan niet zo zijn dat die verbeteringen die nodig zijn voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid worden uitgesteld omdat we eerst in de achterstandswijken aan de gang gaan.
Over de inhoud van het regionale beleid is de VVD positief. Het merendeel van de ambities is heel concreet en meetbaar en daar kan de gemeente op andere domeinen nog een voorbeeld aan nemen.
We missen nog twee onderwerpen. Het wordt al eerder genoemd, namelijk drugspreventie. Maar ook de impact van social media op het mentale welzijn van jongeren en soms ook volwassen. Graag zouden we daar nog wat aandacht voor vragen. Dat was het zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Van den Berg. Dan gaan we naar de heer Kenselaar, GEZOND Haarlemmermeer.

De heer KENSELAAR: Dank u wel, voorzitter. En deze keer ben ik het wel inderdaad.
In de regionale nota Gezondheidszorg 2021-2028 worden de deelgebieden aangegeven waarop van overheidswege een meerjarenbeleid wordt verwacht. Deze deelgebieden spreken redelijk voor zich met onderwerpen uit het provincieakkoord aangaande leefstijlthema's overgewicht, problematisch alcoholgebruik en roken – al dan niet problematisch blijkbaar – wordt uiteraard ook meegenomen. GEZOND Haarlemmermeer is hierbij verheugd te constateren dat van inwoners met andersoortige verslavingen, bijvoorbeeld drugsverslaving, geen sprake meer is. Dat hebben we dan toch maar mooi bereikt met het vorige beleid en geeft hoop voor de huidige punten van aanpak.
Een ander punt is de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen, een onderwerp dat een deel van de lopende problematiek in de jeugdhulp is. Met betrekking tot deze problematiek zit en gaat er de komende tijd nog wel het een en ander in de pijplijn. Hierover is niet veel terug te vinden in de voorliggende nota, terwijl het onzes inziens van wezenlijk belang is rekening te houden met wat er op het andere speelveld gaat gebeuren. Kan de wethouder aangeven waarom deze zaken blijkbaar niet aan elkaar worden gelinkt? En indien dit wel gebeurt hoe en waar dit dan terug te zien is?
Overigens begrijpt GEZOND wel wat bedoeld wordt met domeinoverstijgend werken en adaptieve aanpak. Dit lijkt ons dan ook de enige juiste manier van werken omdat je anders langs elkaar heen

werkt, vastroest en niet verder kijkt dan de startafspraken. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Boerman, GroenLinks.

De heer BOERMAN: Ja, voorzitter, dank. En ook grappig dat iedereen iets anders leest in zo een nota en ook iets anders niet leest in zo een nota. Ik wil het ook hebben over een punt dat wij niet gelezen hebben in de nota en dat we eigenlijk toch wel de olifant in de kamer vinden. En dat is Schiphol. Deze week is er veel commotie in Den Haag over de luchtkwaliteit die van Tata Steel komt. Hier is het wachten natuurlijk op wat de RIVM over Schiphol zegt en toch is het gek – vinden wij – dat de luchthaven nauwelijks genoemd wordt in deze nota. De invloed op de gezondheid in deze hele regio is namelijk enorm. Waarom wordt er dan zo om de hete brij heen gedraaid? Schiphol is bijvoorbeeld nummer 1 in Nederland als het gaat om het zeer giftige naftaleen en nummer 2 – na Tata Steel – in stikstofdioxide. Allemaal dingen die zeker in deze regio groot effect hebben.
Datzelfde geldt een beetje voor het vele autoverkeer in deze regio. Ook dat heeft een sterke lokale uitstoot: CO_2 maar ook fijnstof en ultrafijnstof.
Ook op het gebied van bewegen wordt daar, wat ons betreft, een grote kans gemist. Daar hadden wij veel meer in deze nota over willen lezen: hoe we mensen liever op de fiets krijgen dan in die auto om ze ook aan die beweging te krijgen, om zo ook op die manier aan het overgewicht wat te gaan doen.
In onze eigen programmabegroting staat als doel: inwoners ervaren zo min mogelijk gezondheidsproblemen. Dat snappen we en dan is het natuurlijk ook terecht om te focussen op alcohol, overgewicht en roken en is het ook heel slecht om zo te bezuinigen op sporten in deze gemeente. De PvdA had het er ook al over: we moeten ook zorgen dat we daarbij alle inwoners bereiken, ook de mensen die een minder dikke portemonnee hebben, moeten we in de gelegenheid blijven stellen om te blijven bewegen.
Maar het zou ook een beetje bizar zijn om in deze nota de hele tijd om de hete brij heen te blijven draaien en de grote vervuilers ongemoeid te laten, want die hebben echt een grote invloed op onze gezondheid. Misschien is het goed als het college daar nog eens schriftelijk op terugkomt, want zo is het een beetje een nota waar weinig mensen gezonder van worden.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Boerman. Dan gaan we naar mevrouw Elfers van HAP.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel, voorzitter. Ja, naast een regionale visie bevat deze nota vijf gezondheidsvraagstukken. En het liefst zou mijn fractie uitgebreid stilstaan bij al die vraagstukken, maar gezien de beperkte tijd gaat dat niet en zal ik mij beperken tot de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen en vitaal ouder worden. Want, voorzitter, de fractie van HAP ziet dagelijks dat gezondheid voor iedereen anders is. Net als dat niet iedereen hierin gelijke kansen en keuzemogelijkheden heeft. Dat hangt voor ons samen met de druk op het dagelijks leven. Mevrouw Van den Berg haalde het ook al aan in relatie tot social media: dat is niet alleen voor jongeren of de jeugd. Dat kan ook zeker voor volwassenen zijn. Even kijken waar ik ben gebleven, ja. Maar ook in alle andere leeftijdscategorieën – wilde ik nog even zeggen. En dit is voor ons dan weer nauw verbonden met vitaal ouder worden. Maar ook met mentale gezondheid. Fijn dat daar in deze nota ook aandacht voor is – voor dat stukje gezondheid – want mentale kwetsbaarheid heeft te lang in de taboesfeer gezeten terwijl dit net zo veel impact kan hebben als een lichamelijke ziekte.
Voorzitter, niet alleen tijdens corona is eenzaamheid toegenomen onder ouderen of bijvoorbeeld onder jonge mantelzorgers en kwetsbare kinderen. Die stijgende lijn was al ingezet en die is, naar mijn mening, sneller gegaan en wellicht ook beter zichtbaar geworden door de coronapandemie. Mijn fractie zou graag zien dat er zowel lokaal als regionaal altijd – niet alleen ten tijde van een pandemie of crisis – aandacht is voor eenzaamheid onder de mens en druk op het dagelijks leven: van jong tot oud, van vitaal tot kwetsbaar.
Terecht wordt er in deze nota aangegeven dat voor veel mensen gezondheid net even anders is. En

dan komt mijn fractie direct op de vraag: In hoeverre kunnen en mogen wij – en 'wij' als 'de overheid' – ons bemoeien met de gezondheid van onze inwoners en de keuzes die zij daarin maken. Deze vragen zijn niet simpel te beantwoorden. Wel vindt de fractie van HAP dat we als overheid alles in het werk moeten stellen om de meest optimale randvoorwaarden te creëren zodat eenieder in onze gemeente op een gelijkwaardige manier de beste keuzes kan maken voor zijn of haar gezondheid. Daarom zijn wij verheugd te lezen dat door de landelijke ontwikkelingen er meer afwegingsvrijheden ontstaan voor de gemeente en dat deze regionale nota veel meer de samenhang tussen de complexe vraagstukken zichtbaar maakt en verbindt dan de vorige nota. Want die beperkte zich tot leefstijlthema's. Onze complimenten voor deze vitale stap. Vooruit.
Voorzitter, de raad gaat jaarlijks geïnformeerd worden in de TransforMeerMonitor over de voortgang van dit gezondheidsbeleid en daarom citeer ik graag mijn collega mijnheer Heimerikx: "Gezondheid, welzijn en bovenal het welbevinden van onze inwoners is niet te berekenen en meten in cijfers. Laten we aandacht houden voor het ervaren van." En het ervaren van gezondheid, voorzitter, hangt wat HAP betreft ook nauw samen met een prettige, leefbare woon- en werkomgeving. In dat kader breng ik graag het volgende onder uw aandacht, voorzitter. Bij gezondheidsvraagstuk B: ambitie 1 valt bij punt d te lezen: "Samenwerken met de mensen waar om het gaat". Voorzitter, u weet: de mens centraal is waar HAP voor staat. Daarom wil de fractie van HAP het college oproepen om zich regionaal in te zetten om dat samenwerken met de mensen waar om het gaat de norm wordt binnen alle gezondheidsvraagstukken en -ambities met daarmee extra aandacht voor de kwetsbare mensen in onze samenleving zonder ze te betuttelen. Wij kijken uit naar het uitvoeringsbeleid. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Van der Meij, D66.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik denk dat ik het een stuk korter kan houden dan al mijn voorgaande collega's. Het is een enorm dik stuk dat we hebben liggen met heel veel informatie, cijfers en richtingen waarop we willen reageren. En eerder is het lokaal preventieakkoord gesloten (Gezond en Meer) waarin duidelijk staat – en dat staat ook in dit stuk weer – succes hangt af van de inzet en betrokkenheid van vele partijen: van welzijnsorganisaties en sportverenigingen tot woningcorporaties en lokale ondernemers. Het is toch erg jammer dat we die lokale partijen recentelijk eigenlijk de das hebben omgedaan, dus ik hoop dat we daar dan toch nog weer op terug kunnen komen als we echt werk willen maken van dit akkoord.
Ik wil een ding heel graag duidelijk maken. D66 is een liberale partij en is dus inderdaad niet voornemens om te zeggen 'en zo zult gij leven'. Wat alleen wel steeds duidelijker is geworden, is dat – ik word ontzettend afgeleid, excuus… Wat steeds duidelijker wordt uit allerlei onderzoeken – niet alleen op het gebied van gezondheid maar ook op het gebied van jeugd – is dat schulden en schuldpreventie eigenlijk op nummer 1 zouden horen te staan in al het beleid dat we maken op het gebied van het Sociaal Domein. Drie weken terug is er een rapport verschenen van het CPB over de relatie gezondheid en schulden waaruit is gebleken dat de kans op het GGZ-gebruik met 7% toeneemt als mensen in de schuldenproblematiek terechtkomen. De kans op het gebruik van sociale en financiële hulpverlening groeit met 40%. Dat betekent dat van de zeven thema's die we hebben staan (gezonde gewoontes, gezonde voeding, blijven bewegen) wat D66 betreft gezonde financiën met stip op nummer 1 zou moeten komen, omdat gezonde financiën betekent dat op allerlei andere leefgebieden ook – ik kan niet meer naar de overkant kijken, sorry – winst wordt behaald. En dat is winst zowel in gezondheid als ook winst voor onze gemeente omdat we gewoon aan een aantal zaken geen bedragen meer uit hoeven te geven. Zelfs jeugdzorg wordt enorm beïnvloed door hoe een gezin qua financiën in het leven staat.
De TransforMeerMonitor: ik reageer eventjes alvast stiekem op wat collega's. Er wordt gezegd dat het moeilijk in cijfers is te vatten. De andere kant is ook dat we juist graag willen meten. En dat strookt niet helemaal met elkaar, dus in dat opzicht volg ik wel de VVD van: laten we wel met elkaar gaan kijken, maar: Hoe gaan we hier nou de resultaten van meten? En alleen maar in ervaringen is, wat D66

betreft, onvoldoende.
Ik sluit af.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, voordat u afsluit. Mevrouw Elfers gaat u interrumperen.

Mevrouw ELFERS: Ja. U corrigeerde zich net op tijd. Dank u wel, voorzitter. Ik was even bang dat D66 de partij aan het worden is die alleen maar vaart op de cijfertjes, maar u zei aan het einde nog 'niet alleen op ervaringen'. Maar dat is ook niet hoe ik het heb gezegd. Want cijfers zijn belangrijk, maar hoe iemand dat ervaart, kun je nooit zwart-op-wit van nul tot tien helemaal zo neerzetten.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, rondt u af alstublieft.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, dank u wel. Ik blijf erbij dat we als liberale partij het motto – en dat zou hierboven mogen staan – we laten iedereen vrij, maar niemand vallen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ja, dat is dan grappig dat u zegt dat u het een stuk korter kan doen, maar u bent de enige die uw spreektijd heeft gebruikt.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Maar ook de enige die echt werd afgeleid en daardoor de draad redelijk…

De VOORZITTER: U wilt nog een…? Ja? Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, ik zat al te wachten op het moment dat ik nog iets kon zeggen. We hebben het hier vooral over preventief beleid. En dan ben ik ontzettend nieuwsgierig – ik ben al bijna twaalf jaar raadslid – maar preventief beleid: hoe meet je dat dan, mevrouw Van der Meij? Want ik heb geen idee hoe je preventief beleid moet gaan meten.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Nou, ik denk… Als we het percentage van mensen met overgewicht weten, als we het percentage van mensen dat zich nu eenzaam voelt weten, daar kun je wel een nulmeting op doen en vervolgens gaan kijken wat er dan gebeurt op het moment dat we inzetten.

De VOORZITTER: Dat lijkt me een heel interessante discussie, maar voor de tweede termijn. Ik wil eigenlijk even naar het college, want het college heeft best wel wat vragen gehad en ik wil graag zo snel mogelijk naar de tweede termijn voor het debat. Dus ik wil graag mijnheer Sidali het woord geven namens het college.

Wethouder SIDALI: Dank u wel, voorzitter en dank ook voor de vragen. Het is inderdaad een ongelofelijk belangrijk thema en het raakt ons allemaal. Het gaat om uw, mijn en de gezondheid van onze geliefden en onze inwoners. 74 pagina's is veel, maar er valt veel te zeggen over gezondheid.
Ik zal de opmerking ook meenemen als het gaat om het uitvoeringsprogramma. Misschien zou u dat ook wel willen lezen. Misschien dat we daar wat meer jip-en-janneketaal kunnen gaan gebruiken. Dus ik neem dat ter harte, want het moet ook leesbaar zijn voor iemand die niet hier zit. Dus ik begrijp hem heel goed.
Hier en daar werd ook gezegd van: ja, moeten wij ons nou wel bemoeien met de inwoner. Dus 'een wijzende vinger' werd her en der genoemd. Nou: allerminst. Gaat uw gang. Doe wat u wil. Rook wat u wil. Drink wat u wil. Ik ga niet met een wijzende vinger naar de inwoners toe, maar ik ga ze wel helpen om ons te houden aan de zorgplicht die we hebben. Wij hebben een zorgplicht naar onze inwoners. Wij moeten inwoners kunnen aangeven en zeggen 'dit is niet goed voor u' of 'dit zou u op een andere

manier moeten doen', maar het is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de mensen zelf wat ze daarmee doen. Maar het is natuurlijk wel verstandig om aan te geven als gemeente tot hoever iemand zou kunnen gaan en wat hij daar tegen zou kunnen doen, preventief. Ik hoop dat de mensen dat op zich nemen. Dus nooit met een wijzende vinger, voorzitter, altijd met: dit is wat u zou kunnen doen.

De VOORZITTER: U krijgt een interruptie van de heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, dan wil ik graag aan de wethouder vragen wat hij ervan vindt dat zijn collega – een aantal collega-wethouders van, denk ik, zijn zelfde partij – cafetariaverboden gaan invoeren en poffertjeskramen gaan verbieden. Wat vindt u daar dan van?

De VOORZITTER: Mijnheer Sidali.

Wethouder SIDALI: Ik weet daar helemaal niets van en ik vind daar op dit moment ook helemaal niets van, want daar gaat hier niet over in deze nota. Dat zou u mij op een andere manier kunnen vragen. Ik weet echt niet waar u het over heeft: over het verbieden van cafetaria's en poffertjes en weet ik veel wat allemaal. Dus ja, voorzitter, daar gaat het nu hier niet om.

De heer VAN DIJK: Maar dan wil ik van u wel de toezegging dat we niet in het uitvoeringsbeleid dat soort dingen gaan zien als het verbieden van cafetaria's, het verbieden van poffertjeskramen, pannenkoekenpaviljoens: dat u zich daar niet mee bezig gaat houden.

De VOORZITTER: Ik wil hem even scherp hebben, want er zijn andere gemeenten geweest waar dat speelde en uw vraag aan de wethouder is: Gaan wij dat ook doen? Om hem even concreet te maken. Oké. Dat is niet het geval, begreep ik.

Wethouder SIDALI: Nee, het uitvoeringsprogramma is een uitvloeisel van het gezondheidsbeleid dat we hier met elkaar bespreken. Daar staat, volgens mij, helemaal niets in over poffertjes en cafetaria's. Dus ik zou niet weten hoe we dan in het uitvoeringsprogramma daarop komen.

De VOORZITTER: Gaat u maar verder hoor, met uw betoog

Wethouder SIDALI: Dank u wel. Forza! had nog een vraag over: nou ja, hoe gaat u nou… U heeft het over migranten. Ja, dat is dan een beetje stigmatiserend. Nou, ik dacht dat Forza! toch wel een partij was van benoemen. Nou, prima. Laten we dat dan ook gewoon benoemen. Als het om een aantal mensen gaat in onze samenleving waar het qua gezondheid niet zo goed mee gaat, dan moet je dat ook gewoon benoemen. Dat is helemaal niet stigmatiserend. Wat je vervolgens doet, is met elkaar in gesprek gaan. En hoe wij dat dan gaan doen – dat was uw vraag eigenlijk – dat doen wij dus door het netwerk dat wij opgebouwd hebben in de afgelopen jaren door de mensen waar we mee in contact staan, door de organisaties waar we mee in contact staan – niet alleen gemeenten, maar ook MeerWaarde die in contact staat met onze inwoners en niet alleen met migranten. Dus dat is eigenlijk een beetje de manier waarop we dat dan gaan doen en de mensen bereiken, zoals we ook andere mensen bereiken op de vindplekken waar ze zich bevinden. Dus hetzelfde als met alle anderen, voorzitter.
Dan over het algemeen – en daar wil ik toch wel eventjes nu op komen. Ik zat te denken: zal ik hem helemaal aan het end houden, maar ik ga daar nu toch iets over zeggen. En dat zijn eigenlijk de bezuinigingen die aanstaande zijn. Daar werd wel wat over gezegd. En we weten allemaal dat bezuinigingen, voorzitter, die zijn pijnlijk. En als je zegt van 'ja, die zijn pijnlijk', dan heeft dat natuurlijk ook gevolgen. Ja, natuurlijk heeft dat ook gevolgen voor wat we hier nu doen met elkaar. Ik kan niet anders concluderen dan dat bezuinigingen pijn doen en dan heeft dat ook een effect op partners waar

wij mee samenwerken op deze gebieden, dat het hen raakt en dat het uiteindelijk ook raakt aan wat wij met elkaar willen gaan bereiken. De komende maanden gaan we natuurlijk wel in gesprek met al die partners om te kijken waar bezuinigd wordt en hoe wij dan toch zo veel mogelijk kunnen bereiken in het uitvoeringsprogramma als het gaat om het gezondheidsbeleid. Ik zou, voorzitter, daar verder geen doekjes omheen willen winden door te zeggen van: nou, nee, dat gaat helemaal niks raken of wat dan ook. Bezuinigingen doen pijn, dus ook hier zullen we de effecten ervan gaan ondervinden. Maar wat dat dan precies is, dat zal de komende tijd echt uitwijzen en daar blijven we natuurlijk wel in gesprek met de partners die dit uiteindelijk met ons samen uitvoeren.
Dan was er hier en daar nog een vraag over gezonde financiën. Hoe kun je daar nou goed naar kijken? Hoe zorgen we er nou voor dat er ook met andere domeinen wordt samengewerkt? Ja, gezondheid is een – mag ik het moeilijke woord gebruiken – facetbeleid, voorzitter. Dat maakt dat een groot deel van de uitvoering plaatsvindt binnen andere beleidsterreinen, zoals Sport en Bewegen en Jeugd. Het is al eerder gezegd. Maar ook binnen het armoedebeleid van mijn collega en meer ruimtelijke beleidsthema's. Binnen al deze beleidsterreinen is er aandacht voor gezondheid en werken we integraal samen om hier stappen te zetten. Dus via de gezonde wijkaanpak – er is nu een pilot in Rijsenhout en in Overbos – vullen we dit lokaal in.
Voorzitter, dan was er nog een aantal andere vragen. Bezuinigingen heb ik dan even zo nu aangegeven. Ik heb over de financiële gezondheid nu ook wat aangegeven. € 80.000,00 – werd gezegd – krijgen we. Dat is niet veel. Dat is alleen voor uitvoering. Dit is wat wij doen aan het gezondheidsbeleid. Dat doen we deels met GGD en deels ook via al die domeinen. Als u dat precies wilt weten… GGD dat staat al, volgens mij, in het stuk: € 800.000,00 per jaar wat we daaraan uitgeven. Dat gaat via de inwonersbijdrage. En alles bij elkaar komen we op al deze beleidsterreinen op € 1 miljoen. Dan hebben we het over bijna € 2 miljoen wat we uitgeven. Dus die € 80.000,00 is echt puur om het preventieakkoord uit te voeren. Dat is niet in het geding. Dat krijgen we. Het is hartstikke fijn dat we dat krijgen, want daarvoor kunnen we onze mensen inzetten.
Drugs is een onderdeel van het preventieakkoord. U leest het hier dan niet, maar dat staat wel in het preventieakkoord dus dat heeft absoluut onze aandacht. Dus drugspreventie is onderdeel van het preventieakkoord.
GroenLinks over luchtvaart. Ik vind het jammer, voorzitter, om te horen dat als luchtvaart niet genoemd wordt, dat dan het hele stuk dan eigenlijk maar niks is. Dat is niet de bewoording van GroenLinks, hè, een wassen neus, maar dat vind ik wel jammer want er staan zo veel dingen in die GroenLinks ook echt hartstikke mooi kan vinden dat we ze doen voor onze inwoners. Maar laat ik daar hier kort over zijn, voorzitter. Luchtvaart en alle kwaliteit die daarmee te maken heeft: dit gaat over gezondheidsbevorderende onderwerpen. Dit gaat niet over gezondheidsbeschermende onderwerpen. U komt aan uw trekken in de Omgevingswet. U komt aan uw trekken in alle andere… ja. En als u daar niet aan uw trekken komt, dan moet u dan nog eens een keer aan de bel trekken, maar daar hoort dit onderwerp waar u het over heeft, thuis. Dus bij dezen: alle aandacht heeft het college voor het onderwerp dat GroenLinks aansnijdt, maar niet in dit stuk. En daarmee is dit stuk, voorzitter, niet minder waard.
Even kijken: samenwerken om met wie het gaat. Dat vind ik echt een hele goede en zo is het. Want zonder samen te werken met al die mensen dan weten wij ook niet wat we zouden moeten doen. Dus we halen dit ook op uit niet alleen de cijfers, want die zijn natuurlijk belangrijk. Die cijfers krijgt u ook in de TransforMeerMonitor. Maar de TransforMeerMonitor is ook verhalend, dus daar zit meer in dan alleen maar cijfers. En dat was eigenlijk ook naar aanleiding van D66.
Ik zit even, voorzitter, te kijken of ik zo een beetje alles – het meeste wel – gehad heb. Oh, ja, over de operaties achterstand van het CDA. U dicht mij heel veel toe als collegelid, maar dat soort dingen krijg ik niet op mijn tafel wat de achterstanden zijn van de operaties op dit moment. En het voert voor mij misschien een beetje te ver door om dat ook op te vragen hier, op dit moment. Daar gaat het nu even niet om, maar ik ben er wel in geïnteresseerd. U heeft me getriggerd. Dus ik ga eens even kijken of ik dat boven water kan halen. Ik vind het wel een terechte en mooie vraag, maar het past niet in dit stuk.

Maar ik vind het wel interessant om dat te weten.
Voorzitter, ik dacht dat ik hiermee zo veel als mogelijk beantwoord heb. VVD zit ik nog even naar te kijken. Ja, dat geld niet gaat naar andere zaken waar ze toe behoren. Wat we echt zouden moeten doen, dat we dat ook doen. En wat dat betreft ook niet meer. Nou, dat was het eigenlijk wat mij betreft, voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER: Een vlammend betoog, als ik dat mag zeggen. Er is een aantal partijen dat geen spreektijd meer heeft. Dat zijn Forza!, HAP, D66 en CU/SGP. Zijn er andere partijen die nog wat willen vragen? Zo niet, dan sluit ik de eerste termijn… nog niet af. De heer Kenselaar.

De heer KENSELAAR: Ja, dank u wel voorzitter. De wethouder geeft net aan dat drugsbeleid inderdaad wel in het stuk genoemd wordt. Ik heb het ook een paar keer zien staan inderdaad, maar dan gaat het met name over preventieve zorg bij drugs. Maar als we het over alcohol hebben dan gaan we pas ingrijpen als het problematisch wordt, heb ik gelezen. Volgens mij zijn allebei de goedjes waarover we praten niet goed in overmatig gebruik. Dus waarom gaan we bij alcohol pas in een laat stadium, dus bij problematisch drankgebruik, ingrijpen of de burger helpen en bij de drugs kiezen we ervoor dat we preventief aan de gang gaan?

De VOORZITTER: Mijnheer Sidali.

Wethouder SIDALI: Ja, voorzitter, bij alcohol is het eigenlijk al, laat ik maar zeggen, historisch gegeven dat je daar preventief bezig bent. Dat doen we al en dat is eigenlijk ook met roken. Daar hoef je eigenlijk als gemeente niet heel veel preventief nog aan te doen, omdat je heel veel geholpen wordt vanuit het landelijke en alles wat er eigenlijk op scholen ook wordt aangegeven, op sportverenigingen wordt aangegeven. Dus daar is sowieso al een preventieve werking. Maar je ziet nergens in een sportkantine: drugs verboden – bijvoorbeeld. Wel van alcohol onder de achttien dat gaan we dus even niet doen. Dus die preventieve werking op alcohol en op roken daar zitten we eigenlijk al best wel goed in. Er moet echt een inhaalslag gemaakt worden – en die blijven we maken – met drugs. Zie lachgas, voorzitter, daar blijven we steeds geconfronteerd worden met iedere keer weer nieuwe vormen van drugs.

De VOORZITTER: En daarmee zijn we redelijk door de tijd heen voor de eerste termijn. Dus dan wil ik hem afsluiten. Voor de notulen: EEN Haarlemmermeer, SRH en Lid Meijer zijn niet aanwezig bij deze sessie. Dan sluit ik hem af en dan ga ik naar de tweede termijn. Mijnheer Van Dijk, u had iets gezegd over gezondheid meetbaarheid. Is dat misschien een onderwerp?

De heer VAN DIJK: Ja, voorzitter, maar ik wil nog even, als het gaat om drugsgebruik – een trend – is dat we preventief beleid voeren. Dat is mooi, maar het lijkt er een beetje op dat het eerst een probleem moet worden en dan gaan we preventief ingrijpen. Wat een redelijk nieuwe trend is, is het gebruik van Ritalin onder jongeren om bijvoorbeeld examendruk te verminderen. We zien bijvoorbeeld een aantal scholen in Hilversum die daar echt grote problemen mee hebben. Dat komt ook richting Haarlemmermeer. Het kan gezondheidsklachten veroorzaken. Het kan verslavingen veroorzaken.
Ritalin wordt in combinatie met het ervaren van veel stress voor scholieren een steeds groter probleem. Gaan we wachten tot het probleem er is of gaat u al eerder ingrijpen wetende dat dit…

De VOORZITTER: Dat gaan we niet doen, mijnheer Van Dijk. We gaan niet nog een discussie met het college hebben. Het is de tweede termijn.

De heer VAN DIJK: Ik stel een vraag.

De VOORZITTER: Ja, maar u kijkt naar de wethouder. Dat impliceert dat u een antwoord van het college wil. Dus het is een vraag aan uw collega's. Ik ga nu onderwerpen ophalen en dan gaat u met elkaar in debat, want de eerste termijn is afgesloten.

De heer VAN DIJK: Oké. Zo had ik het niet… Ja, ik ben er een tijdje uit geweest.

De VOORZITTER: U zit twaalf jaar in de raad. Dat zou u onderhand moeten weten.

De heer VAN DIJK: Dat is een nieuwe werkwijze, hè?

De VOORZITTER: Dat heeft u net zelf gezegd. Nou, die werkwijze is er al een aantal jaren. Maar goed, laten we daar nu even niet op ingaan. Maar ik begrijp uit uw verhaal dat u het wilt hebben over drugsgebruik, Ritalin, scholieren. Klopt dat?

De heer VAN DIJK: Ja, nou ja, wachten we eerst tot iets een probleem is en dan gaan we preventief beleid of gaan we preventief beleid inzetten om te voorkomen dat het een probleem wordt?

De VOORZITTER: Helder. Zijn er nog andere collega-raadsleden die een ander onderwerp willen inschieten? Ik heb een paar raadsleden gehoord over gezondheid en of het meetbaar is. Mevrouw Van der Meij ook en dat zijn er meerdere, volgens mij. Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, ik vind het een interessant onderwerp, maar dat werd, volgens mij, door de VVD ingebracht. Ik zou het nog wel graag willen hebben over mijn paradepaardje namelijk schulden en gezondheid.

De VOORZITTER: Ja, oké. Gezondheid meetbaar heb ik dan. Gebruik drugs, Ritalin, jongeren en schuldpositie.

De heer VAN DIJK: En Tata Steel wil ik het even over hebben.

De VOORZITTER: Die zet ik dan op vier, Tata Steel. Nou, dat moet lukken dan. ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Heeft u dan de meetbaarheid al bij de onderwerpen staan?

De VOORZITTER: Die stond helemaal bovenaan. En dan heb ik een hint van rechts gekregen dat we bij mevrouw Van den Berg moeten zijn om hem te lanceren. Meetbaarheid gezondheid.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ja, dank u. Ja, het is natuurlijk ontzettend lastig om het te meten, maar als we daar geld aan gaan uitgeven en gaan investeren op die preventie, hoe gaan we dat voor elkaar krijgen? En ik zou daar toch wel wat meer concrete voorbeelden van willen hebben, want ik zie ze zelf nog niet helemaal. Dus ik weet niet of mijn collega's daar ideeën over hebben, maar ik vind het een hele lastige.

De VOORZITTER: Moet ik wel mijn microfoon aanzetten. Mevrouw Elfers, daarna de heer Boerman en de heer De Vries. In die volgorde. En dan mevrouw Van der Meij.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel voorzitter. Ik heb een verhelderende vraag aan mevrouw Van den Berg. U zegt 'hoe gaan we dat voor elkaar krijgen?' Kunt u dat 'hoe' concreet maken? Want ik vond uw vraagstelling nog niet heel erg concreet. U heeft het over preventie. Bedoelt u dan X-kilo afvallen aan die kant? Minder sigaretten… Kunt u uw vraag concreter maken, want anders denk ik, gezien deze

raad, dat we flink langs elkaar heen gaan praten en dat we uiteindelijk misschien niet tot een concreet antwoord komen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ja, kijk: Als je wilt gaan meten wat een investering doet in preventie voor de gezondheid, wat is dan je nulmeting? Inderdaad: de voorbeelden die u noemt. Gaan we dan een enquête houden en vragen: Hoeveel weeg je en hoeveel weeg je dan over twee maanden? Dat gaat me veel te ver. Dus ik zoek eigenlijk naar voorbeelden. Ik heb ze dus niet echt. Dat is een beetje mijn punt. We hebben het veel over preventief zijn in de gezondheid. Hoe dan? Ik zie dat wel bij alcohol en bij roken, maar voor de rest… Dat is juist mijn vraag aan jullie: Hoe zien jullie dat?

De VOORZITTER: Ik heb bijna iedereen die zijn hand nu opsteekt, opgeschreven. Dus die gaan we in die volgorde af. Is het wel duidelijk, mevrouw Elfers?

Mevrouw ELFERS: Ja en nee. Want hoe ga je dat…? Dan is het toch: wat is de definitie van hoe? En wat is de definitie van dat? Nou, die vraag is niet beantwoord, maar dat is logisch want wat bedoelt u dan met dat? Bedoelt u het terugdringen van een pakje sigaretten naar een sigaret per dag bij wijze van spreken? Dan kun je het heel concreet maken. Dat geeft, denk ik, tevens meteen de complexiteit van het meten weer. En de complexiteit, eigenlijk, van dit hele onderwerp: gezondheid in de breedste zin van het woord. Dus ik denk dat het heel lastig is om het heel erg concreet te maken en om dan ook heel goed op uw vraag, bijvoorbeeld, antwoord te kunnen geven. Dus ik ben ook heel erg benieuwd naar hoe de andere fracties dat zien. Ik weet wel wat preventie kan doen op het gebied van overgewicht, op het gebied van gezond leven, maar ook in het preventief de-escalerend handelen in de gehandicaptenzorg. Maar dan denk ik: ja, dat kun je heel lastig meetbaar maken, want de ene aanpak werkt wel voor de een, maar niet voor de ander. Een ommetje elke dag dat zal bij de een 6 kilo op jaarbasis schelen en bij de ander 1,5. Dus wat wilt u dan meten? En hoe wilt u dat dan? Nou zo. Complexe materie, eigenlijk, maar wel een leuk onderwerp.

De VOORZITTER: Volgens mij is de vraag een beetje of het meetbaar is, maar het is eigenlijk niet SMART te maken. Dus: Hoe is het dan meetbaar? Dat is een beetje de discussie, volgens mij. Klopt dat, mevrouw Van den Berg.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ja, je zou natuurlijk kunnen zeggen: we gaan kijken naar cijfers van artsen, huisartsen, noem het allemaal maar op. Ja. Maar dat is, wat mij betreft, niet genoeg. Want dat is niet het enige waar we het over hebben, natuurlijk, als we het hebben over preventief beleid.

De VOORZITTER: Ik ga gewoon even het rondje af, want er zijn nog wat mensen die heel graag willen. Ik ga eerst even naar de heer Boerman, GroenLinks.

De heer BOERMAN: Ja, mij verrast een beetje dit debat, want we hebben net gezien dat we 74 pagina's gekregen hebben en die 74 pagina's staan vol met cijfers. Van het Trimbos-instituut, van allerlei instituten. Die doen het niet een keer. Die doen het een aantal jaren achter elkaar. Daar kun je toch op sturen? Dat lijkt me niet heel erg moeilijk. Ik ben het heel erg eens met mevrouw Elfers als ze zegt: je moet ook vragen naar hoe mensen hun gezondheid ervaren. Nou, dan doe je dat. Dan vraag je elk jaar: Hoe ervaart u uw gezondheid? En dan kun je daar trends in ontdekken. Volgens mij is dat… Nou ja, ik zal niet zeggen heel SMART te maken, want achter de cijfers zit altijd een verhaal, altijd. Maar het is wel heel erg ver SMART te maken. En ik denk ook dat we dat gaan doen. Ik zat alleen te twijfelen of we dat nu al moeten gaan doen, want dat lijkt me nu typisch iets wat in het uitvoeringsbeleid terug zal moeten komen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, D66.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben het inderdaad wel deels eens met de heer Boerman. Ik bedoel: als er cijfers staan en mensen met een lager opleidingsniveau leven zes jaar korter, dat lijkt me echt een enorm hard feit waar we op kunnen gaan beoordelen. En wat gebeurt er dan als we inderdaad gaan investeren in preventie en in sociale ongelijkheid? We hopen dat we daar stappen in maken. Waarom de discussie, wat mij betreft, interessant was, is omdat we over de TransforMeerMonitor dit jaar een behoorlijke discussie hebben gehad van: nou ja, wat is nog de waarde van die TransforMeerMonitor? Want dat werkt juist – en dat is, volgens mij, waar we hier met elkaar uitgebreid over gesproken hebben – wat al te beschrijvend. Het is zeker van belang om met de mensen waar het over gaat en om wie het te doen is, te spreken en daar ook verhalen op te halen. Maar uiteindelijk willen we ook een keertje naar die Duisenbergmethode toe waarin we indicatoren stellen dat we ook daadwerkelijk weten van: nou, oké, als wij hier € 80.000,00 insteken of € 2 miljoen, dan levert dat uiteindelijk – onderaan de streep – dit op. En inderdaad, dit is niet een heel zwart-wit onderwerp op onderdelen. Zeker niet als het gaat om preventie, want dat is een ongrijpbare term. Maar er staan in dit rapport inderdaad absoluut zwart-op-wit gegevens waarmee we wel degelijk, denk ik, kunnen gaan werken. Maar dan moeten we dat wel doen. En ik ben het wel met de heer Boerman eens dat dat dan waarschijnlijk beter in het uitvoeringsprogramma op zijn plaats is.

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Ja, daar kan ik me helemaal bij aansluiten. Ik lees hier gewoon: "In Kennemerland heeft gemiddeld 47% van de volwassenen en 56% van de 65-plussers overgewicht". En zo staan er heel veel cijfers in. Dus ik denk dat dat gewoon de nulmeting is. Even afgezien van of Kennemerland ook automatisch Haarlemmermeer is, maar goed die cijfers die zullen er ongetwijfeld voor ons ook wel zijn. Dat kan. Obesitas is een van de grootste problemen. Je kunt het doen over alcoholgebruik. Je kunt het doen over drugsgebruik, over roken. Dus ik denk dat het heel goed is om een aantal indicatoren hiervoor op basis die nulmeting vast te stellen en dan te zeggen van: waar willen wij nou… Ik zat zelf te denken van, nou ja: maak bijvoorbeeld over die acht jaar, waar dit over spreekt… Maak daarvan dat je over acht jaar een kwart, bijvoorbeeld, minder alcohol-/drugsgebruik en obesitas wenst. En ga dan elk jaar kijken of we die richting uitgaan of dat we er een tandje moeten bijzetten. Ik denk dat dat een hele goede zaak is om te kijken hoe effectief het beleid is.

De VOORZITTER: U krijgt twee interrupties. Eerst van mevrouw Van der Meij en daarna mevrouw Elfers. Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zou hem zelfs heel concreet willen maken als we het hebben over jongeren. We hebben een groep jongeren nu, die in de coronacrisis zijn opgegroeid en waarvan duidelijk is dat druk en social media et cetera voor problemen zorgen. Die groep jongeren is over acht jaar niet meer die groep jongeren, maar dan is er een nieuwe groep. Eigenlijk wil je dan meten hoe het dan met die groep is. Eigenlijk lijkt me dat de perfecte groep om te volgen met die indicatoren erbij, want dan weet je zeker of iets geholpen heeft of niet. Bent u het daarmee eens?

De VOORZITTER: Bent u het daarmee eens? Ik ga naar mevrouw Elfers en dan weer naar de heer De Vries.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel, voorzitter. Het was niet zozeer een interruptie op de heer De Vries, maar even weer terug naar de vraag van mevrouw Van den Berg.

De VOORZITTER: Maar dan ga ik u onderbreken.

Mevrouw ELFERS: Ja, precies. Dat wilde ik even…

De VOORZITTER: Dan ga ik naar de heer De Vries.

De heer DE VRIES: Ja, dank u wel. Ja, ik… Kijk, de details die mag het college met de deskundige ambtenaren verder uitzoeken, maar het gaat mij erom dat ik even… Ik had in mijn bijdrage ook die Duisenbergmethode genoemd. Dit vind ik nou bij uitstek een beleidsvoorstel en dan kan het uiteindelijk in het uitvoeringsplan naar voren komen, maar dit vind ik een beleidsplan waarvan ik denk… Dan moet je echt een doel hebben van: oké, die obesitas en roken of alcohol of wat dan ook of schuldenproblematiek, dat is zo groot, daar willen we echt het mes inzetten. En wat gaan we daarmee doen? En wat is dan het streven waar we over vier jaar of over acht jaar staan? En ik denk dat het heel belangrijk is dat dat in het uitvoeringsplan terechtkomt.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk, Forza!.

De heer VAN DIJK: Ja voorzitter, ik zit me toch een beetje te ergeren, want de samenleving is niet maakbaar. Als er een programma op televisie komt over afvallen, dan heeft dat meer effect dan een beleidsstuk van de gemeente. Als mevrouw Van der Meij zegt 'ja, mensen met een hogere economische status, leven zes jaar langer/zij worden zes jaar ouder', dan kan dat gegeven zo veel andere dingen vertellen, namelijk over misschien wel dood geboren baby'tjes, dus je kunt niet zeggen dat dat door gezondheid komt. Wij wijken in Haarlemmermeer niet veel af van andere gemeenten. Ik denk dat heel veel gemeenten beleid voeren en er is nergens een gemeente waar de cijfers drastisch anders zijn, want dan zou mijnheer Sidali daar al meteen aan de bel getrokken hebben van: Beste gemeente, hoe doen jullie dat? Dus ik denk echt dat het een illusie is om het beleid dat we hier gaan maken, een-op-een vertaald te zien worden in getalletjes. Er zijn zo veel factoren die daarbij een rol spelen. Als wij het hier bijvoorbeeld goed gedaan zouden hebben op het gebied van eenzaamheid, komt daar ineens een corona om de hoek die alles weer overhoop gooit. Dat zijn dingen waar je geen invloed op hebt. Die variabelen maken dat het echt schier onmogelijk is om tot achter de komma te kunnen bepalen wat het effect moet zijn van beleid.

De VOORZITTER: U krijgt drie reacties. Ik begin bij de heer De Vries en dan de dames aan mijn rechterkant.

De heer DE VRIES: Dank u wel, voorzitter. De maatschappij is wel degelijk tot op zekere hoogte heel erg maakbaar, mijnheer Van Dijk. En dan wil ik niet cijfers achter de komma noemen, maar als u zegt dat de teruggang van het roken onder de bevolking niet door de maatregelen van de overheid is geweest dan wil ik nog wel een discussie met u aangaan. Want het feit dat je dus geen pakjes sigaretten meer kon kopen onder de zo veel, dat al die gekke foto's op de pakjes staan, dat je het niet zomaar uit een automaat kunt trekken: van alles en nog wat is er gedaan de afgelopen twintig jaar en daarmee is het roken wel teruggebracht. En als u zegt: nou, dat had anders ook wel gebeurd, dan denk ik dat u wel in een hele andere wereld leeft.

De VOORZITTER: Ik maak het even af, mijnheer Van Dijk. Eerst mevrouw Van der Meij en dan mevrouw Maat.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, dank u wel. Ja, mijnheer Van Dijk, ik ben ook in de war, want ik heb hiervoor in een sessie gezeten met Forza! en ik zit regelmatig met Forza! in sessies waar het altijd

maar gaat om de meetbaarheid. In een voorgaande sessie ging het om een percentage van 23% en daar moest nog in de volgende periode wel duidelijk iets in het percentage te zien zijn. Is nu de strekking van dit verhaal dat we dus maar niets gaan doen met meten? Of vindt u dat dan toch weer net te veel? Want dat is een beetje wat ik nu opmaak uit uw verhaal en dat vind ik wel bijzonder.

De VOORZITTER: Dan ga ik nog even naar mevrouw Maat en dan weer naar mijnheer Van Dijk.

Mevrouw MAAT: Ja, dank u wel, voorzitter. Volgens mij hoeft meten helemaal niet zo moeilijk te zijn, want als wij nu toch in beeld hebben een percentage van hoeveel jongeren wiet roken en we gaan er beleid op maken en over vier of acht jaar gaan we weer meten, dan zien we toch dat het minder is. Dan kunnen we gewoon een rekensommetje maken en hebben we toch een percentage wat het dan minder is? Volgens mij hoeft dat niet zo ontzettend moeilijk te zijn. Natuurlijk snap ik dat dat nooit hele harde cijfers zijn, maar tot op zekere hoogte kunnen we wel gewoon zien wat een gezondheidsbeleid over een aantal jaar doet. En daarbij wil ik ook wel aansluiten bij mevrouw Van der Meij die zei 'oh ja, die jongeren die we nu hebben met psychische problemen, hoe gaat het over acht jaar met hen als zij geen jongeren meer zijn?' Nou, daar ben ik eigenlijk ook heel erg benieuwd naar.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, voorzitter, natuurlijk kun je cijfers vaststellen. Hoeveel jongeren hebben overgewicht? Hoeveel jongeren zijn depressief? Hoe is dat over vijf jaar? Maar je kunt nooit zeggen dat dat komt vanwege het beleid dat de gemeente gevoerd heeft. Er zijn, nogmaals, zo veel factoren die invloed hebben op wat er gebeurt in de samenleving dat het schier onmogelijk is om dat… En natuurlijk: Forza! is de partij die heel graag wil meten en die heel graag concreet wil zien waar geld naartoe gaat, maar we moeten wel realistisch blijven. We zijn ook realistisch en pragmatisch. En het is gewoon heel erg onmogelijk om dat vast te stellen. En wat mijnheer De Vries zegt: ja, we kunnen hier ook de doodstraf invoeren voor mensen die drugs gebruiken. Ik denk dat we dan wel invloed hebben op het aantal mensen dat drugs gebruikt, maar die mogelijkheden heeft de gemeente niet. Wij kunnen niet pakjes sigaretten duurder maken of we kunnen niet… Nou ja, de gemeente kan snackbars verbieden, maar dan nog vraag ik me af of dat nou is waar je naartoe wil. Maar de invloed van de gemeente is echt beperkt en er zijn heel veel andere factoren die veel meer van invloed zijn op het gedrag van mensen. Dus je kunt het heel moeilijk meten.

De VOORZITTER: Nou, gelukkig bestaat de airfryer nog, mocht dat ooit gebeuren. Mevrouw Kamsteeg en daarna, volgens mij, mevrouw Elfers en dan mevrouw Van den Berg. Ja, die ronde.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja ik wil toch ook even reageren op mijnheer Van Dijk want volgens mij houdt hij alleen maar een pleidooi waarom het heel goed is dat er domeinoverstijgend gewerkt wordt in deze nota. Want je moet inderdaad altijd ook kijken naar problemen achter bijvoorbeeld een situatie als overgewicht. Dus dat lijkt mij alleen maar goed. Verder is het, volgens mij, zo dat de GGD om de twee jaar – dacht ik uit mijn hoofd – onderzoeken houdt onder de bevolking over hoe het gaat met iedereen, dus het wordt heel goed gevolgd. Dus volgens mij is inderdaad meten helemaal niet zo moeilijk en hoeven we daar ook geen acht jaar op te wachten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik moet zeggen dat ik vandaag een mail van de GGD gehad heb hoe het met me gaat. Dus ze zijn ermee bezig. Nou, het gaat goed hoor.

Mevrouw KAMSTEEG: Ik sluit me daarbij aan.

De VOORZITTER: Cliffhanger. Mevrouw Elfers en dan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw ELFERS: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wilde nog even inhaken op wat mijnheer Van Dijk zei over die maakbare samenleving en de beperkte invloed die de overheid, of zeker de gemeente, heeft. Bent u het met de fractie van HAP eens dat je als gemeente en lokale overheid wel zeker randvoorwaarden kunt creëren en met allerlei campagnes in ieder geval kunt laten weten – want kennis is natuurlijk kracht – dat roken niet zo goed voor je is en dat dat lachgas hartstikke gevaarlijk is en ga zo maar door?

De VOORZITTER: Nou, mijnheer Van Dijk, een directe vraag aan u.

De heer VAN DIJK: Ja, nee, voorzitter. Dat vindt Forza! ook. We willen dat jongeren meer gaan bewegen. Nou, we hebben een prachtige Sportservice die die faciliteiten biedt om jongeren meer te laten bewegen. Maar ja, wat doet de HAP? Die zegt 'nee, bezuinigen. We stoppen ermee'. Ja, als dat is wat u wilt, dan…

De VOORZITTER: Ja, u wordt uitgedaagd mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Ja, en dat is hartstikke leuk en zolang het een sportuitdaging is, ga ik hem graag aan, hoor, mijnheer Van Dijk. Ja, ergens een typisch Forza!-antwoord. Wat ik dan wel weer erg jammer vind, want het gaat natuurlijk een stukje verder dan die bezuinigingen. We hebben als gemeente… Het hangt niet af van wat we vandaag en morgen gedaan hebben of doen. Het gaat ook over wat we de afgelopen jaren hebben gedaan en nog steeds wat we wel kunnen doen en waar de mogelijkheden liggen. Er zijn, volgens mij, hele mooie tiger-parkjes in het Haarlemmermeerse Bos kun je klimmen, klauteren en bootcamps volgen. In je communicatie kun je er nog steeds op inzetten wat bijvoorbeeld het belang van bewegen is. Even los van alle bezuinigingen die er zijn. Dus ik vind het jammer dat u zo de bezuinigingen op die manier aanhaalt.

De VOORZITTER: De heer Van Dijk

De heer VAN DIJK: Ja, ik snap dat die moeilijk ligt. Maar u zegt 'ja, de gemeente kan zo veel doen. De gemeente doet al, volgens mij, heel veel jaren aan gezondheidsbeleid. En heel veel jaren al proberen we de gezondheid van onze inwoners te verbeteren'. Dat hoor ik u zeggen. Maar wat heeft de gemeente dan bereikt volgens u? Kunt u iets noemen? Dat hoeven niet per se cijfers te zijn, want ik snap wel dat u die niet heeft. Maar kunt u aangeven hoeveel invloed we hebben gehad?

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel, voorzitter. Excuus, ik sprak bijna voor mijn beurt. Lastig meetbaar, dat geeft u zelf ook aan. Ik denk alleen zeker wel dat er op scholen waar jonge kinderen zijn, op basisscholen, een bepaalde bewustwording gecreëerd is over wat nou gezond is, een gezond tussendoortje. En meer van dat soort dingen. En dat is ook niet alleen vanuit de gemeente gestimuleerd. En ik denk dat dat een van de dingen is die we zeker de afgelopen jaren gedaan hebben.

De VOORZITTER: Ik wil graag naar mevrouw Van den Berg, want we hebben nog twee onderwerpen en minder dan een halfuur. Drie zelfs. Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ja, nou, dank alle collega's voor de mooie onderwerpen en discussies. Ik

moet zeggen: ik had een paar dingen opgeschreven. Ja, ik krijg altijd jeuk van dat hele erge bemoeierige. Bijvoorbeeld: een jonge moeder – ik ben niet meer een jonge moeder – die vertelde 'ja, nou moet ik vanavond nog al die bellenblazen gaan plakken met dit en dat'. Ik zei 'waarom?' 'Mijn kind gaat uitdelen.' Ik zei 'maar dan deel je toch iets lekkers uit of rozijntjes of…'. 'Nee, dat mag niet meer', zegt ze, 'je mag niks meer te eten uitdelen.' Nou, het moet toch niet gekker worden, hoor. Het spijt me. Maar dat soort dingen vind ik echt te ver gaan. Dus dat is 1.
2: Preventief werkt soms. Preventie werkt lang niet altijd, want kijk naar het drugsbeleid: het wordt alleen maar meer. Het worden meer verschillende dingen. Preventie op drugs, bijvoorbeeld, heeft nagenoeg geen nut. Daar moeten andere maatregelen komen.

De VOORZITTER: Twee interrupties. Mijnheer Boerman en mevrouw Van der Meij. Mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Ja, maar dit gaat toch echt veel te ver. Preventie van drugs gaat echt niet. Wat we hier in Nederland al jarenlang gedaan hebben, is helemaal geen preventiebeleid. Dat is alleen maar regressiebeleid. Dus hoezo? We hebben hier in deze gemeente alles afgeknepen. We hebben nooit voorrang gegeven. Ja, de laatste jaren hebben we coffeeshops. Oeh, twee zelfs. Als we daar nou verstandig mee omgegaan waren, dan was het probleem vele malen minder geweest.

Mevrouw VAN DEN BERG: Nou, daar geloof ik helemaal niks van. Oh, sorry.

De heer BOERMAN: Zoals u zelf zegt: het moet niet gekker worden.

De VOORZITTER: Het moet niet gekker worden. Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, daar moeten andere maatregelen voor komen? Ik ben echt reuze benieuwd en ook wel gezien het standpunt in uw landelijke partij op dit punt, want we gaan hier juist met een proef beginnen. Er komt zelfs in deze gemeente een teler van softdrugs en dat is toch echt op basis van het beleid waar uw partij aan heeft bijgedragen. Dus daar moeten andere maatregelen voor komen. Welke? Waarom? En wanneer?

De VOORZITTER: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw VAN DEN BERG: Nou, daar heb ik geen antwoord op, maar je kunt het ook best weleens niet eens zijn met een standpunt van je partij. Ik denk dat u dat ook weleens heeft. Dus.

De VOORZITTER: Waarvan akte.

Mevrouw VAN DEN BERG: Maar ik zou graag willen afsluiten, voorzitter, met het feit dat… We willen graag zien hoe we dit lokale beleid of dit overallbeleid dat hier wordt neergezet, kunnen toepassen in ons beleid en hoe we daar dus in de uitvoering meer verdergaan. Want dat is natuurlijk waar het om gaat. Dat zei mijnheer De Vries ook al: wat gaan we terugzien in ons uitvoeringsprogramma? En daar ben ik vooral heel benieuwd naar. Dank u wel.

De VOORZITTER: Nou, dat was een mooi eerste onderwerp. Dan gaan we naar het tweede onderwerp. Dat was het gebruik van drugs, met specifiek Ritalin, onder jeugd. Forza! Ik zie u kijken alsof u water ziet branden.

De heer VAN DIJK: Ja, nou ja. Ik stelde deze vraag van: Gaan we preventief beleid voeren op iets wat al een probleem is of pakken we ook trends op die we in de samenleving zien ontstaan en grijpen we

daar in? Zoals bijvoorbeeld het Ritalingebruik, specifiek drugsgebruik onder jongeren met name de jongeren die stress ervaren voor examens en daar dan ook weer verslaafd aan raken en daardoor in de problemen komen. Vinden wij dat er dan preventief… Of moeten we eerst wachten tot er een probleem is?

De VOORZITTER: Dan ga ik eerst naar mevrouw Van der Meij en dan mevrouw Van den Berg. Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik ben het op zich wel eens met u dat we niet moeten gaan afwachten en achterover leunen. Dat Ritalinverhaal, dat is niet nieuw, hoor. Dat is echt al tien jaar oud. Dus dat verbaast me dat u dat nu als een heel groot probleem benoemt, want volgens mij, is de ontwikkeling daarin beperkt. Maar goed, we zullen het zien. Maar in zijn algemeenheid denk ik: ja, als je signalen opvangt dat zich ontwikkelingen voordoen waarop je misschien wel zou moeten inspringen, dan moet je dat gaan doen. Dan moet je niet achterover leunen en wachten tot we de jongeren onder de brug hebben liggen, bij wijze van spreken, en om Ritalin smeken.

De VOORZITTER: Ja, deze voorzitter is nogal visueel ingesteld. Mevrouw Van den Berg, VVD.

Mevrouw VAN DEN BERG: Ja, het spijt me dat ik er niet zo heel erg op ingelezen ben, want volgens mij krijg je Ritalin van de huisarts als je ADHD hebt. Dus hoe komen al die kinderen daar dan aan? Daar is dus ook gewoon een levendig handeltje in? Nee, dan is dat het antwoord.

De VOORZITTER: Mijnheer Van den Berg. Mijnheer Van den Berg, het gaat heerlijk vandaag. Ik moet er nog even inkomen. Nee: de heer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, nee, dat lijkt er niet eens op, maar goed. Nee, dat klopt. Er zijn namelijk… Dat is weer een ander probleem. Er wordt heel veel Ritalin voorgeschreven voor elk kind dat een beetje druk is. En dat is eigenlijk een probleem dat we in de gezondheidszorg ook kennen, maar dat bespreken we vandaag niet. Maar het resultaat is wel dat er dus heel veel Ritalin op de markt vrijkomt en dat wordt op scholen verhandeld.

Mevrouw VAN DEN BERG: Maar het komt dus van de huisarts?

De VOORZITTER: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw VAN DEN BERG: Sorry. Het komt dus van de huisarts.

De VOORZITTER: Vraagteken.

Mevrouw VAN DEN BERG: Nou, dan ligt daar toch het begin. Dan ga je dus die huisartsen vertellen dat ze dat niet meer zomaar mogen voorschrijven.

De VOORZITTER: Ik heb zo een vermoeden dat onze wethouder én bij de chirurgen langs moet én bij de huisartsen. Het wordt het nog druk. Een medisch rondje. Ja. Mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Ja, dank u wel voorzitter. Mevrouw Van den Berg, ik zal u een beetje helpen. Want kijk: de huisartsen schrijven het natuurlijk voor voor een patiënt die dat nodig heeft. En of die ADHD heeft of iets anders: tegenwoordig wordt het veel sneller voorgeschreven dan twintig jaar geleden. En dan is het de vraag: Wie neemt dat pilletje in? En dat zijn niet altijd de kinderen, of de jongvolwassenen of de volwassenen die dat voorgeschreven krijgen, want ze kunnen er geld meer

verdienen. Vervolgens kunnen ze van dat geld bijvoorbeeld andere verdovende middelen krijgen die er weer voor zorgen dat ze minder last hebben van hun, bijvoorbeeld, ADHD of dergelijke. Dus het is ook een vicieuze cirkel. En wat betreft de apotheken: daar ligt het probleem ook. Wij weten met zijn allen dat apothekers soms ook weleens middelen gebruiken om het langer vol te kunnen houden. Dat geldt natuurlijk voor meer mensen. Dus ik denk echt dat we dan moeten komen tot een gedragsverandering, op preventief toch daarop inzetten, de gevaren communiceren of wat er ook voor nodig is. En dat je daar echt preventief nog wat kunt winnen, dat kan ik u niet zeggen. En ik weet dat u dat als VVD graag wilt, van: nou we gaan er € 500.000,00 in jaar X instoppen, dat doen we zo veel jaar en in jaar Y – als we eindigen – dan levert dat de maatschappij € 1 miljoen op. Dat kan ik u niet geven, want zo kun je dat niet meten en doorgeven of tastbaar maken. Maar u geeft eerder aan in dit debat dat u van mening bent dat preventie soms helpt. Ik heb een andere mening vanuit andere ervaringen. En dat is prima, want we mogen het met elkaar oneens zijn. Dat heeft maar net met je ervaring te maken. Ik denk echt dat, als we in gaan zetten op 'kennis is kracht' en communicatie en daar toch een bepaalde gedragsverandering… Omdat je op een andere manier naar dingen gaat kijken, hetzij drugs, hetzij voeding: van snoepen tot… En die bellenblazen, dat is helaas in coronatijd, want je mag tegenwoordig niks meer uitdelen op basisscholen. Dan denk ik echt dat we nog grote stappen kunnen zetten richting een vitale samenleving.

De VOORZITTER: Mevrouw Maat.

Mevrouw MAAT: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, ik wil mevrouw Elfers bedanken voor deze duidelijke uitleg hoe zo'n handeltje Ritalin dan in zijn werk gaat. Maar ik ben eigenlijk wel benieuwd, mijnheer Van Dijk. Want we hebben dit probleem en we hebben het over preventief beleid. Ik ben wel benieuwd of u een idee heeft hoe we deze handeltjes Ritalin dan als gemeente gaan oplossen.

De VOORZITTER: Nou, mijnheer Van Dijk, u krijgt een directe vraag.

De heer VAN DIJK: Nou, ik wacht wel tot het uitvoeringsprogramma. Nou ja, goed, als eerste wil ik… Het gaat natuurlijk nog verder dan dat. Het gebeurt ook… Er is, volgens mij, niet zo lang geleden een programma op televisie geweest dat ging over Ritalinhandel. En het blijkt zelfs dat mensen die Ritalin terugbrengen naar apotheken en het dan met een koerier naar de vernietigingsoven wordt gebracht, dat zo een koerier het er dan weer uithaalt en het vervolgens weer verkoopt. Dat hebben ze ook… Dus het is echt een enorme handel. Nee, ik heb geen antwoord op… Ik bedoel: ik ben geen wethouder, gelukkig. De wethouder is een klankbord, die heeft een heel knap team om zich heen die dat soort goeie oplossingen kan bedenken. Ik denk dat we hier in de toekomst best wel veel problemen mee gaan krijgen en dan lijkt het me handig om eigenlijk van de raad te weten of we daar preventief iets mee willen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, u had ook uw hand nog opgestoken.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Nou nee, eigenlijk heeft mijnheer Van Dijk hem al afgerond. De handelsgeest van deze mensen zou de VVD toch ook aan moeten spreken. En er zijn grenzen – ik ben het in dit geval wel eens – aan de maakbaarheid. Daar waar geld te verdienen valt, zijn er altijd mensen die dat geld zullen verdienen. Ik bedoel: dat staat buiten kijf. Dus er zijn ook wel grenzen aan die maakbaarheid en aan preventie et cetera.

De VOORZITTER: Mooi hè, zo een vrijemarktwerking? We gaan naar mijnheer De Vries en dan sluiten we af met mevrouw Van den Berg..

De heer DE VRIES: Ja, want ik werd wel getriggerd – en dat heb ik ook in mijn bijdrage genoemd –

door die IJslandse aanpak die nog steeds wordt genoemd en die heel preventief werkte en die verschrikkelijk goede resultaten heeft gehad. Ik weet ook dat ik het een flink aantal jaren terug hier ook onder een vorig college heb genoemd. Als je ziet dat die dronkenschap, het drugsgebruik enzovoorts… Er zijn filmpjes van dat iemand met die jongeren aan de praat is en die jongeren lijken gewoon gebrainwasht te zijn zo fanatiek als ze in het preventieve zitten. 'Alcohol drinken? Ah man, dat doe je toch niet meer? Dat is toch helemaal niet cool, alcohol?'. Zo op die manier zitten ze erin. En die jongeren die sporten veel, die doen leuke dingen met elkaar. Dat is een zo fundamentele andere wereld waar zij in terecht zijn gekomen dat ik denk van: nou, als je het hebt over dat de maatschappij niet maakbaar is, dan laat IJsland wel zien dat het wel degelijk kan. Dus, nogmaals, dan ben ik blij dat dit genoemd is in het rapport, want ik denk dat daar heel veel winst te halen is.

De VOORZITTER: Ik zei net mevrouw Van den Berg, maar die was als eerste. Dus ik moet eigenlijk bij mijnheer Van Dijk eindigen. Dus ik eindig bij mijnheer Van Dijk. Of u wilt er geen einde aan maken, want dan ga ik door naar het volgende onderwerp. Nee, het gaat over de gezondheidszorg. We gaan hem afronden, want mijnheer Van Dijk wil niet het woord. Dan gaan we naar mevrouw Van der Meij, D66, over het onderwerp schuld.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel, voorzitter. Ja, u had iets beter op moeten letten, mijnheer Van Dijk, dan had u nog kunnen reageren. Ja, schuld en schuldenproblematiek en het effect op het leven van kinderen, van de gezinnen, maar ook het effect van die schuldenproblematiek op domeinoverstijgende vraagstukken: de jeugdzorg, gezondheidszorg. Steeds meer en steeds vaker wordt duidelijk – wat ik eerder al aangaf – dat schuldenproblematiek overal effect op heeft en dus ook op die hogere kosten van de jeugdgezondheidszorg, intergenerationele schuldenproblematiek, zoals het zo mooi heet. Een vreselijk woord dat gewoon betekent dat als jij in een arm gezin geboren wordt, waar veel schulden zijn, de kans dat jij later zelf ook in die schulden terechtkomt enorm groot is. Die schulden hebben dus ook weer effect op de gezondheid. Dat rapport van het CPB wat ik benoemde, dat het GGZ-gebruik 7% toeneemt op het moment dat er sprake is van schuldenproblematiek. Dat zijn behoorlijke aantallen en dat zijn behoorlijke kosten waar we het dan over hebben. Dus ik zou – als we het hebben over gezondheid – die hele gezonde financiën die nu een, twee, drie, vier op de vierde of vijfde plek staat, zou ik wel omhoog willen halen. En ik vraag me af hoe mijn collega's daarover denken.

De VOORZITTER: Even voor de verduidelijking: komt u dan mogelijk met een amendement of is het meer een suggestieve vraag?

Mevrouw VAN DER MEIJ: Nou het zou, denk ik, ook meer in het uitvoeringsprogramma thuishoren. Want op dit stuk amenderen: dat heeft met de regio te maken, dus dat ligt wat ingewikkeld vermoed ik. Maar daar kunnen we het later nog over hebben. Eerst maar eens ophalen hoe de collega's erover denken.

De VOORZITTER: Nou, het kan de discussie natuurlijk een andere wending geven. Mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, ik kan mij helemaal vinden in het pleidooi van mevrouw Van der Meij. Ik heb daar ook aandacht voor gevraagd in mijn bijdrage van: begin nou op de basisschool en zet het voort. Er wordt op de basisschool best wel wat aan financieel onderwijs gedaan, maar het stopt een keer. En ik denk dat het heel goed is, met nieuwe uitdagingen, om dat te herhalen op oudere leeftijd en misschien zelfs wel op de universiteit, hbo, mbo enzovoorts. Ik denk dat dat heel goed is. En je hoopt misschien zelfs dat, als die kinderen dat op de school goed leren – net zoals ze nu leren over gezonde voeding wat ze doorgeven aan hun ouders – dat ze dat soort dingen ook kunnen doorgeven

aan hun ouders. En ik zou het ook eigenlijk wel graag hoger, in het kader van de domeinoverstijgende aanpak, in het uitvoeringsplan willen zien.

De VOORZITTER: Daarbij moet ik wel concluderen dat het, volgens mij, geen prioriteitenvolgorde is, toch? Dus het maakt, volgens mij, geen verschil of het wel of niet…

Mevrouw VAN DER MEIJ: Maar misschien kunnen we die er wel aan geven.

De VOORZITTER: Nee, oké. Maar dan is het weer een andere vraag. Even voor de duidelijkheid dat niet nummer 1 belangrijker is dan nummer 5, maar dat het gewoon een willekeurige opsomming is van de punten, toch? Ja.

Wethouder SIDALI: Want dat betekent dat D66 andere dingen minder wil gaan doen.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Nee, D66 geeft aan dat, op het moment dat je deze op nummer 1 zet, je minder aan de andere dingen hoeft te doen omdat nummer 1 van invloed is op de rest.

De VOORZITTER: Ja, oké, dat is helder. Ja? Mijnheer Van Dijk en dan…

De heer VAN DIJK: Ja? Oké. Nou ja, ik kan me er wel deels in vinden, maar wat ik ook belangrijk vind – en dat is dan weer een ander thema – is huiselijk geweld. Huiselijk geweld veroorzaakt natuurlijk op allerlei manieren ook problemen in de samenleving. En als je een integrale aanpak doet, domeinoverstijgend en ook nog eens adaptief, dan kun je dat ook allemaal meenemen. Dus ik denk dat er nog wel meer dingen te bedenken zijn. Er is nu gewoon een keuze gemaakt en ik denk dat we het daar nu wel mee moeten doen.

De VOORZITTER: U wilt even reageren, zie ik.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, want ook hiervan is bekend: de schuldenproblematiek levert stress op, levert spanningen op in een gezin en kan toename van huiselijk geweld veroorzaken. Dat is juist het pleidooi dat ik houd: zet hem hoger, want het heeft effect op zo veel meer dingen.

De VOORZITTER: We krijgen een kort intermezzo, informatief, van het college.

Wethouder SIDALI: Even heel kort. Omdat deze thema's allemaal genoemd worden, hebben ze hoge prioriteit. Er wordt niet gezegd: een, twee, drie, vier, vijf. Nee: ze staan eigenlijk allemaal naast elkaar. Ik had het misschien beter zo moeten typen in plaats van zo, want dan hadden allen het begrepen. Maar ga ervan uit: dit is allemaal hoge prioriteit.

De VOORZITTER: Waarvan akte. Dan ga ik naar de heer Boerman, GroenLinks.

De heer BOERMAN: Ja, dank. Dan ben ik hier nog even over aan het nadenken wat ik daar aan toe te voegen heb, want zo wilde ik het ook lezen. Laat ik het zo zeggen. Maar ook ik heb er in mijn eerste termijn iets over gezegd. Het is inderdaad echt wel de basis hiervan ook. Maar ik zou niet ook aan de andere kant het gezondheidsbeleid willen verengen tot alleen maar gezonde financiën. Daar moeten we ook een beetje mee uitkijken. Dan wreekt zich dat dit facetbeleid is. Overal komen dingen terug. Maar dat het belangrijk is, dat wil ik hier ook nogmaals onderstrepen.

De VOORZITTER: De heer Kenselaar.

De heer KENSELAAR: Ja, dank u voorzitter. Ja, eigenlijk is het, denk ik, het verhaaltje: gras voor voeten. Dus ik kan een heel pleidooi gaan houden nu, maar als alles min of meer naast elkaar getypt staat dan hoef ik ook niet te vertellen dat ik het helemaal met u eens was geweest als het hier hoger op de lijst had moeten kunnen komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ja, daarom vroeg ik het al. Anders krijg je een hele discussie welke waar moet komen, terwijl dat eigenlijk niet zo een zinvolle discussie gaat worden dan. Alhoewel, tenzij u er wel prioritering aan wilt geven, maar dan krijgen we een hele andere discussie. Ik heb, volgens mij, niemand in de wacht staan, dus… Ja? Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, voorzitter, dat gaat over Tata Steel. Ik hoor net van de wethouder…

De VOORZITTER: Nee, wacht even. Nog over dit onderwerp? Sorry, ik was misschien niet duidelijk genoeg. Want anders gaan we naar mevrouw Van der Meij om af te hameren. Is er niemand meer die daar wat over wil zeggen, want dan ga ik eerst naar mevrouw Van der Meij. Schulden.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Ja, nou dank. Ik dank de collega's en ik dank ook de wethouder, maar het kan wel voor toekomstige zaken in het Sociaal Domein van belang zijn dat we dit gesprek toch een keer met elkaar gehad hebben. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ja, dan hebben we nog wel heel even tijd voor een onderwerp: Tata Steel. Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, voorzitter, er zit ook een vraag aan gekoppeld, hoor. Onze fractie heeft in ieder geval zorgen over de gezondheid in de fysieke leefomgeving van onder andere onze gemeente, maar ook Kennemerland. Deze zorgen zetten de voorliggende nota – waar we het nu over hebben – toch ook weer in een ander perspectief. We weten allemaal dat Tata Steel in de regio IJmond en wellicht ook daarbuiten voor veel luchtvervuiling zorgt door middel van stofwolken. Dit leidt tot veel meer kanker en andere ziektes dan in andere regio's van het land.
Uit een rapport hierover heeft de directeur van de GGD eigenhandig de naam Tata Steel laten verwijderen. Stelde de GGD eerder nog dat het aannemelijk is dat de luchtverontreiniging in de IJmond een rol heeft gespeeld, in de eindversie van het rapport wordt meer aandacht besteed aan het rookgedrag van inwoners. Nou, dat is natuurlijk een raar onderzoek. Omdat de veiligheidsregio geen democratische entiteit kent, wil onze fractie het hier, nu, of in een sessie met u hebben over wat dit nu precies betekent voor Haarlemmermeer. Dus mijn vraag aan de collega's: Willen we dit het daar nu over hebben of vindt u het goed om het daar in een sessie over te hebben en dat we dan aan de wethouder gaan vragen om met een notitie te komen van hoe het college kijkt naar dit probleem van Tata Steel en wat dit betekent voor onze gemeente? En dat we naar aanleiding daarvan een sessie gaan houden.

De VOORZITTER: Ik merk deze vraag aan als sessieverzoek, omdat gezien de tijd een discussie erg lastig gaat worden. Dus: de fractie van Forza! doet een sessieverzoek. Mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Ik wil nog heel even vragen aan mijnheer Van Dijk wat hij nu eigenlijk precies hiermee wil. Wilt u aan de wethouder gaan vragen om ervoor te zorgen dat Tata Steel dichtgaat? Ik begrijp niet heel goed wat u met uw vraag wilt.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Wat ik wil weten is dat Tata Steel waarschijnlijk invloed heeft op de gezondheid

van onze inwoners. Als we het hier gaan hebben over eenzaamheid, over ziektes, over obesitas. Waarom hebben we het dan niet over de grote dingen? Er zijn nu gemeenten in de omgeving van Tata Steel die een standpunt innemen over Tata Steel. Ik zou dat eigenlijk ook van onze gemeente willen en willen weten wat het standpunt is van onze gemeente. Ik wil het daar met u ook over hebben. Het is een belangrijk thema dat speelt binnen de GGD regio Kennemerland. Daar zit geen raad. Daar hebben we geen democratische entiteit voor. Dat speelt zich af. Wij controleren dat hier ook. En ik wil het daar, wat onze bewoners betreft, gewoon met elkaar over hebben – wat we hiervan vinden – aan de hand van een notitiestuk van het college met hoe het college hiernaar kijkt en wat dit betekent voor ons. Daar wil ik het met u allen over hebben.

De VOORZITTER: Dat lijkt me helder. Eerst de heer De Vries en daarna mevrouw Elfers, daarna mijnheer Boerman.

De heer DE VRIES: Nou, twee dingen, voorzitter. Ten eerste: volgens mij is er vandaag in Den Haag uitgebreid gesproken over Tata Steel. En dat is behoorlijk pittig. Dus het zou best eens kunnen zijn dat een sessie misschien wel overbodig wordt, wat dat betreft.
En iets anders: wij zitten niet in Velzen of Beverwijk. Wij zitten in Hoofddorp, Nieuw-Vennep, Badhoevedorp enzovoorts. En ik denk dat voor ons dan eerder het onderwerp Schiphol ter sprake moet komen dan het onderwerp Tata Steel.

De VOORZITTER: Mevrouw Elfers.

Mevrouw ELFERS: Dank u wel, voorzitter. Nou, volgens mij – als ik het zo een beetje mag concluderen – gaat het dan vooral om de luchtkwaliteit, want roken wordt ook aangehaald. En luchtkwaliteit gaat veel verder dan Tata Steel en eventueel de gevolgen die wij van de uitstoot van Tata Steel kunnen hebben. Want we hebben natuurlijk ook met – mijnheer Boerman heeft het al aangehaald – Schiphol, CO_2-uitstoot, verkeer en vervoer te maken en volgens mij hebben we daar wel eens sessie over met elkaar… Nou niet zozeer over Schiphol, maar wel over de kwaliteit van bijvoorbeeld lucht, luchtkwaliteit. Dus wat mij betreft, is dan een sessie alleen over Tata Steel of een nota of een uitspraak van de wethouder niet nodig. En anders denk ik dat we bij de gemeente Velzen moeten zijn, want het is aan hen. Maar goed: het staat al op landelijke agenda vandaag. Dat heb ik ook op het nieuws gehoord. De minister is ermee aan de slag. En ik denk dat daar veel meer de verantwoordingen liggen dan dat wij een nota van onze wethouder van Gezondheid of Sociaal Domein of Welzijn gaan krijgen, die dan bijvoorbeeld een standpunt in gaat nemen namens de gemeenteraad Haarlemmermeer. Ik denk niet dat dat op dit moment aan ons is en anders kunnen we een sessie houden over luchtkwaliteit en volgens mij wordt die weleens geagendeerd.

De VOORZITTER: De heer Boerman en daarna mevrouw Van der Meij.

De heer BOERMAN: Ja, voorzitter, dank. Het onderwerp Luchtkwaliteit daar wordt weleens naar gevraagd, ja. Dat klopt. Maar het is nog, in mijn ogen, veel te weinig geagendeerd in ieder geval. We hebben het weleens gehad over het Schone Lucht Akkoord, maar dat heeft deze gemeente ook niet getekend en daar wordt pas op teruggekomen in de omgevingsvisie. Het onderwerp Schiphol dat lijkt mij inderdaad meteen aan Tata Steel gerelateerd. Daar zouden we het veel vaker over moeten hebben. Daar hebben we het de afgelopen anderhalf jaar nauwelijks tot niet over gehad. Dat is op allerlei manieren tegengewerkt en dergelijke. Maar goed, dat kan. Maar laten we zeggen: daar gaan we het gelukkig binnenkort wel over hebben. En dan neem ik aan dat al deze onderwerpen ook terugkomen. Dan komt ook het RIVM-onderzoek hopelijk een beetje tegen het eind van het jaar, zoals is toegezegd over de luchtkwaliteit in deze regio. Dat lijkt mij ook… Het onderwerp Schiphol is in deze regio nog vele malen belangrijker dan Tata Steel, alhoewel dat daarvoor wel een hele mooie testcase

is om het eens te gaan hebben over de dingen die echt belangrijk zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Mevrouw VAN DER MEIJ: Dank u wel, voorzitter. Ja, wat D66 betreft, ligt er denk ik een vraag vooraf aan het sessieverzoek en dat is: wat is dat effect van Tata Steel hier in Haarlemmermeer? Want als dat effect… Ja, maar dat is niet een vraag voor een sessie, dat is gewoon een vraag die gesteld zou kunnen worden. Als er een effect is, dan kan ik me voorstellen dat we daar een sessie over hebben, maar als dat effect nauwelijks of nihil is, vind ik het ook een beetje aanmatigend om hier als gemeenteraad te doen alsof wij problemen ervaren met Tata terwijl in Velzen de kinderen niet meer buiten kunnen spelen, bij wijze van spreken. Ik zeg niet dat er geen sessie over moet zijn, maar op dit moment ligt er wat D66 betreft nog een vraag vooraf die eerst beantwoord zou moeten worden.

De VOORZITTER: Dan kijken we even – ik kom zo bij u, hoor – of andere fracties daar nog op willen reageren. Ook gezien de tijd: we hebben nog een paar minuten. Mijnheer Van Dijk.

De heer VAN DIJK: Ja, nee, ik snap wat mevrouw Van der Meij bedoelt. Waar ik ook aan wil appelleren is: wij zitten in de veiligheidsregio Kennemerland. Dit is een probleem van de veiligheidsregio Kennemerland. Alleen de veiligheidsregio heeft geen raad, zoals we dat bij de Vervoerregio wel hebben, waar je dingen kunt bespreken. Er gebeurt van alles in die veiligheidsregio, maar wij hebben daar heel weinig invloed op. Nu is er een situatie die heel Kennemerland raakt of in ieder geval lijkt te raken. Nou, dan vind ik dat we als raad dan ook een keer aan zet moeten zijn om te zeggen van: in dat verband moeten wij ook eens met elkaar gaan spreken. Maar ik ben het met u eens: als het absoluut geen probleem is voor Haarlemmermeer, ja, waar heb je het dan over? Dus misschien is het toch wel een vraag aan de wethouder om misschien op een A4'tje iets te vertellen over wat de positie van Haarlemmermeer is in het hele Tata Steelverhaal en dat we aan de hand daarvan…

De VOORZITTER: U heeft een interruptie van de heer Boerman.

De heer BOERMAN: Nou, ik denk dat ik de heer Van Dijk probeer te gaan helpen en misschien de hele raad ook wel. Ik was het zelf even vergeten in mijn betoog net: we gaan binnenkort spreken over de verbindende factor in dezen en dat is namelijk de Omgevingsdienst. Volgens mij moet de Omgevingsdienst bijhouden wat er bij Tata Steel gebeurt. De Omgevingsdienst moet bijhouden wat hier op Schiphol gebeurt. Daar gaan we over praten. Hebben die voldoende bevoegdheden? Kunnen die handhaven als er zulke grote excessen zijn? Daar gaan we volgende week of over twee weken over spreken, dus volgens mij zou dat het moment zijn om het college verdere opdrachten te geven.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk, ik verzoek u af te ronden.

De heer VAN DIJK: Ja, ik merk dat er weinig animo is om over dit toch hele belangrijke onderwerp voor onze gemeente te spreken. Ja, nee, niet zozeer bij u. U helpt mij, maar ik merk dat de andere partijen het veel belangrijker vinden om het over de microdingen te hebben in plaats van over zaken die onze inwoners echt raken. Dat is ook helder. Dat is ook prima. Als dat is wat de raad wil, dan… Ja, ik ben democraat, dus.

De VOORZITTER: U krijgt een aanvulling van mevrouw Maat.

Mevrouw MAAT: Ja, de heer Van Dijk, als u nou een schriftelijke vraag stelt, dan kunnen wij allemaal zien wat het antwoord is en dan kunnen we daarna met elkaar bepalen of we erover gaan praten of

niet.

De VOORZITTER: De heer De Vries.

De heer DE VRIES: Ja, ik hoor de heer Van Dijk zeggen dat collega's het blijkbaar over micro willen hebben. Ik heb Schiphol genoemd. Ik weet niet of dat een microding is.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dijk, een laatste reactie.

De heer VAN DIJK: Ja, Schiphol. We hebben het daar in mijn optiek wel vaker over gehad. Over het effect dat specifiek Tata Steel op onze gemeente heeft en alle zorgen die daaruit voortvloeien, daar hebben wij nog nooit over gesproken in deze raad.

De VOORZITTER: Dan gaan we afronden en dan gaat de fractie van Forza! zich beraden of ze wel of geen sessieverzoek gaan indienen. Dat moet plenair. Dan wil ik u allemaal bedanken. De nota staat volgende week op de stemmingenlijst. Dan wens ik u allen een fijne avond. Ik sluit de sessie.